Рецензія
на дисертацію Савченка Олександра Миколайовича на тему
“Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов’язаних з наданням публічних послуг”,
подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»

Сучасний етап розвитку української державності характеризується необхідністю забезпечення ефективного функціонування публічних інституцій, підвищення якості управлінських процесів та формування дієвих механізмів захисту прав і свобод людини. За таких умов особливої актуальності набуває проблема запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються у сфері службової та професійної діяльності, пов’язаної з наданням публічних послуг.

Саме цій проблематиці присвячено дисертаційне дослідження Савченка Олександра, яке має виразну практичну спрямованість та орієнтоване на розроблення теоретичних і прикладних засад удосконалення національної системи протидії відповідним кримінальним проявам.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що сфера надання публічних послуг характеризується значною кількістю управлінських і професійних процедур, у межах яких виникають ризики зловживання повноваженнями, використання службового становища всупереч інтересам служби, одержання неправомірної вигоди та інших кримінально протиправних проявів. Особливої гостроти ці питання набувають у період воєнного стану, коли держава реалізує значний обсяг повноважень у сфері оборони, соціального захисту, відновлення інфраструктури та забезпечення життєдіяльності населення.

Заслуговує на увагу те, що дисертант розглядає протидію корупційній злочинності не лише як завдання правоохоронних органів, а як комплексну діяльність держави, що передбачає взаємодію органів публічної влади, спеціалізованих антикорупційних інституцій, громадянського суспільства та інших суб’єктів запобігання.

Позитивним аспектом дослідження є аналіз інституційної системи протидії

корупції в Україні. Автор звертає увагу на особливості діяльності Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Вищого антикорупційного суду, Національного агентства з питань запобігання корупції та інших органів, визначаючи їхнє місце в загальному механізмі забезпечення законності та правопорядку.

Науковий інтерес становить запропонований підхід до виявлення функціональних суперечностей і можливого дублювання повноважень між окремими суб'єктами антикорупційної діяльності. Такий напрям дослідження має не лише теоретичне, а й вагоме прикладне значення, оскільки ефективність протидії кримінальним правопорушенням залежить від чіткого розподілу компетенції, належної координації та забезпечення інституційної незалежності відповідних органів.

Важливою складовою дисертації є дослідження заходів загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання. Автор обґрунтовує необхідність поєднання правових, організаційних, кадрових, економічних та інформаційних інструментів, спрямованих на мінімізацію криміногенних ризиків у сфері надання публічних послуг.

Позитивно оцінюється звернення до проблематики цифровізації публічного управління, удосконалення механізмів контролю за прийняттям управлінських рішень, підвищення прозорості адміністративних процедур та обмеження необґрунтованої дискреції посадових осіб. В умовах поширення електронних сервісів такі заходи можуть стати важливим інструментом зменшення можливостей для вчинення корупційних кримінальних правопорушень.

Окремо слід відзначити компаративістський напрям дослідження. Звернення до досвіду країн Європейського Союзу та азійських держав дозволяє автору розглянути альтернативні моделі запобігання корупції, зокрема механізми фінансової мотивації публічних службовців, цифрового контролю, формування доброчесного управлінського середовища та антикорупційної освіти.

Заслуговує на увагу прагнення дисертанта поєднати міжнародні стандарти протидії корупції з національними особливостями функціонування публічних

інституцій. Такий підхід є важливим для забезпечення послідовності реформування правової системи України та адаптації національних механізмів до європейських принципів належного врядування.

Позитивним моментом є також спроба автора сформулювати пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства, зокрема в частині розмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за діяння, пов'язані з корупцією. Запропонований напрям дослідження засвідчує прагнення дисертанта вийти за межі описового аналізу проблеми та сформувати конкретні пропозиції щодо вдосконалення законодавчого регулювання.

Практичне значення дисертації полягає у можливості використання її результатів у діяльності правоохоронних органів, органів прокуратури, судових установ, органів державної влади та місцевого самоврядування. Важливим є також освітній потенціал роботи, оскільки сформульовані положення можуть бути використані під час викладання навчальних дисциплін кримінально-правового та кримінологічного спрямування.

Разом із тим, ознайомлення з основними положеннями дисертаційного дослідження дає підстави для висловлення окремих зауважень і пропозицій.

1. Вважаємо, що дослідження могло б бути поглиблене шляхом більш детального розкриття специфіки особи правопорушника, який вчиняє кримінальні правопорушення у сфері надання публічних послуг. Зокрема, інтерес становить аналіз професійних, соціально-психологічних та мотиваційних характеристик таких осіб, а також їх взаємозв'язку з умовами здійснення відповідної діяльності.

2. Вважаємо, що дослідження мало б додаткову наукову цінність за умови більш ґрунтовного розкриття специфіки криміногенних детермінант саме у сфері надання публічних послуг. Зокрема, доцільно було б чіткіше виокремити загальні причини корупційної злочинності та специфічні фактори, обумовлені особливостями конкретних професійних і службових процедур.

3. Потребує додаткової конкретизації питання ефективності взаємодії спеціалізованих антикорупційних органів. Зокрема, було б доцільно запропонувати більш детальні критерії оцінювання результативності такої взаємодії, враховуючи не

лише кількість виявлених правопорушень, а й якість досудового розслідування, забезпечення відшкодування завданих збитків та остаточні результати судового розгляду.

Зазначені зауваження мають дискусійний характер, спрямовані на подальше поглиблення окремих положень дослідження та не нівелюють його загальної наукової і практичної значущості.

Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що дисертаційна робота Савченка Олександра присвячена важливій для сучасної юридичної науки проблематиці, характеризується комплексністю підходу, належним теоретичним підґрунтям та орієнтацією на вирішення актуальних завдань протидії кримінальним правопорушенням у сфері надання публічних послуг.

Проведене дослідження демонструє прагнення автора сформувати цілісне бачення кримінологічних проблем досліджуваної сфери, визначити основні напрями вдосконалення системи запобігання та запропонувати відповідні зміни до чинного законодавства.

Висновок щодо кваліфікаційної наукової праці. Представлена до захисту дисертація є самостійною, завершеною і належно структурованою науковою працею, що відповідає встановленим вимогам до робіт такого рівня. Дослідження виконане на високому науково-теоретичному рівні; зміст роботи відзначається внутрішньою логікою, послідовністю та аргументованістю. Дисертант продемонстрував здатність застосовувати сучасну методологію, критично аналізувати нормативний матеріал і доктринальні джерела, формулювати обґрунтовані висновки. Отримані результати мають вагоме теоретичне і прикладне значення, а проведене дослідження вирішує актуальне наукове завдання у галузі адміністративного і кримінального права – актуальній проблемі сучасної кримінологічної науки, пов'язаній із дослідженням злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публічних послуг, визначенням їх криміногенних детермінант та формуванням ефективної системи запобігання відповідним кримінальним правопорушенням. Загальний рівень виконання роботи повністю відповідає спеціальності 081 «Право» та критеріям, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

Дисертація Савченка Олександра Миколайовича на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» є завершеною, самостійною кваліфікаційною науковою працею, у якій вирішено актуальне наукове завдання щодо формування цілісного крмінальн-правоового та адміністративно-правового розуміння кримінологічної характеристики злочинів у сфері службової та професійної діяльності, яеі пов'язані з наданням публічних послуг.

Робота характеризується належним рівнем теоретичного узагальнення, достатньою нормативною і доктринальною основою, логічною структурою, послідовним викладом матеріалу та практичною спрямованістю висновків.

Здобувач продемонстрував здатність формулювати наукову проблему, застосовувати загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, критично аналізувати законодавство, судову практику й міжнародні стандарти, розробляти власні поняття, класифікації та пропозиції.

Результати дослідження мають теоретичне значення для розвитку науки адміністративного права, крмінального права, кримінального та адміністративного процесу, службового права. Практичне значення полягає у можливості використання висновків у законотворчій, правозастосовній, судовій, правоохоронній, контрольній та освітній діяльності.

Основні результати дисертації достатньо повно відображено в наукових публікаціях. Відомості про особистий внесок здобувача у спільні праці наведено. За результатами змістового аналізу тексту підстав для висновку про порушення академічної доброчесності не встановлено.

На підставі викладеного вважаю, що дисертація Савченка Олександра Миколайовича на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю положень, теоретичним і практичним значенням, повнотою оприлюднення результатів та рівнем академічної доброчесності відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор Савченко Олександр Миколайович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:
Декан юридичного факультету
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара
доктор юридичних наук,професор Олександр САЧКО

Підпис д.ю.н, професора Олександра САЧКО
«ЗАСВІДЧУЮ»
Вчений секретар
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара Тетяна ХОДАНЕН
«09» 10 2026 р.